

Efendimiz (s.a.s) Vefalı İdi

Prof. Dr. Ahmet Ağırakça

Vefakârlık, Resûl-i Ekrem Efendimiz'in en önde gelen özelliklerinden biriydi. Onun bu özelliği, ilk eşi ve çile yoldaşı Hz. Hatice'nin şahsında âdetâ billurlaşır. İşte bu sebeple Nebiyy-i Muhterem Efendimiz onu her fırsatta anar, hatırasını yâd ederdi.

Peygamberimiz'in Hz. Hatice'ye olan vefasını Hz. Âişe'den nakledilen şu hadisten anlıyoruz. Hz. Âişe şöyle demiştir: Peygamber *aleyhisselâm*'ın hanımlarından hiçbirini Hatice'yi kıskandığım kadar kıskanmadım. Üstelik onu (Resûl-i Ekrem'in yanında) hiç görmedim. Fakat Resûl-i Ekrem onu sık sık anardı. Bir koyun kesip etini parçaladığında, çoğu zaman Hatice'nin dostlarına gönderirdi. Bazen (dayanamayıp) Resûlullah'a: Sanki dünyada Hatice'den başka kadın kalmadı! Derdim. Resûl-i Ekrem: "O şöyle şöyleydi" diye özelliklerini sayar ve "Çocuklarım ondan oldu", derdi.

Peygamberimiz, süt annesine karşı da vefalı davranmıştır. Yıllar sonra, Mekke fethinden sonra, süt annesi Halime, ziyarete gelince üstüne oturması için ridasını sermiş ve ona hürmet etmiştir. Süt kardeşi Abdullah gelince de ayağa kalkmış ve onu da elbisesinin üzerine oturtmuştur. Yine Hevazin esirleri arasında getirilen süt kardeşi Şeyma'ya da ikramda bulunmuş, onunla ilgilenmiş ve kavmine dönerken değişik hediyeler vererek uğurlamıştır.

Yine o, kendisine evlerini ve yurtların açan Ensar'ı her vesileyle sitayişle anar ve onlara hayır duada bulunurdu. Mekke fethedilince Resûlullah'ın Mekke'de kalacağı endişesine kapılan Ensar'a, "*Hayatım da ölümüm de sizin yanınızda olacaktır*" demiştir. Peygamberimizin vefasını gösteren bu sözler Medineli Müslümanların endişelerini gidermiş ve gönüllerini rahatlatmıştır.

Efendimiz (sas) misafire ikram ederdi

İbn Sa'd'ın kaydettiği bir rivayete göre Ebû Hureyre, "Resûlullah da aç kalıyordu", diye bahsedince A'rec, bu açlığın nasıl olduğunu sorar. Ebû Hureyre de, gelip gidenin ve misafirin çok olmasından dolayı ve ondan hiç ayrılmayan bir grup insanların bulunmasından kaynaklandığını, ayrıca, Resûlullah'ın beraberinde ashâbı ve ehl-i suffa olmadan hiç yemek yemediğini söyler.

Peygamberimiz, fakirlik ve sıkıntı çeken ashâbına karşı her fırsatta ikramda bulunurdu.

Peygamberimiz'e Arabistan'ın her tarafından ziyaretçiler ve elçiler gelirdi. Peygamberimiz onlarla mutlaka ilgilenir ve eldeki mevcut imkanlarla onların ağırlanmasını temin ederdi.

Peygamberimiz Medine'ye gelen heyetlerin ağırlanması için bazı sahabîleri görevlendirmiş, onlar için yol azığı hazırlamış ve hediyeler vermiştir.

Misafirlerini en iyi şekilde ağırlayan ve onlara ikramda bulunan Peygamberimiz misafire ikram etmeye teşvik etmiş ve misafirini ağırlamayanda hayır olmadığını söylemiştir. "*Misafirin bulunduğu eve hayır, bıçağın devenin hörgücüne ulaşmasından daha çabuk ulaşır*" buyurarak misafir olan evde hayır ve bereket olacağına işaret etmiştir.

Efendimiz (sas) çocukları çok severdi

Peygamberimiz çocuklarını ve torunlarını öper, okşar ve çok severdi. Çocuklara karşı şefkat ve merhametle muamele ederdi. Bu anlayışın bütün Müslümanlar tarafından benimsenmesi ve hayat tarzı haline getirilmesi için de "*Küçüklerimize merhamet etmeyen ve büyüklerimize saygı göstermeyen bizden değildir.*" buyurmuştur.

Peygamberimiz Arap kadınlarının en hayırlılarının salih Kureyş kadınları olduğunu belirtmiştir. Bunun gerekçesini de, "*Onlar çocuklarına karşı son derece şefkatli ve düşkündürler, kocalarının sahip olduğu şeyleri de en şekilde korurlar*" şeklinde ifade etmiştir.

Peygamberimiz çocuklara karşı yumuşak davranır, asla sert olmazdı. Peygamberimiz, her fırsatta çocuklara karşı sevgisini gösterir, onlarla ilgilenir ve karşılaştığında selam verirdi.

Görüldüğü gibi, Peygamberimiz çocuklara karşı son derece şefkatli davranmış ve onlarla yakından ilgilenmiştir. Peygamberimizin bu konudaki uygulamaları, çocukların şahsiyet oluşumuna, topluma uyum sağlamalarına ve küçük yaştan itibaren eğitilmelerine de katkı sağlamaktadır. Modern psikolojinin önemle üzerinde durduğu konuların başında, insan şahsiyetinin çocuk yaştan itibaren oluştuğu gerçeğinin geldiği düşünülecek olursa, Peygamberimiz'in davranış tarzının önemi daha iyi anlaşılmaktadır.

Efendimiz (sas) hastaları ziyaret ederdi

Peygamberimiz hasta ziyaretine önem verirdi. Sahabe-i Kiram'ın büyük küçük hepsiyle ilgilenir,

durumlarını sorar ve hasta olanları ziyaret ederdi. Hasta ziyaretinde kadın, erkek ve çocuk ayrımı yapmazdı.

Hz. Peygamber (s.a.v.) hastalandığı zaman torunu Ümame'yi ziyaret etmiş ve gözlerinden yaşlar akmıştı. Ağlamasını yadırgayan bir sahabîye de, "Bu bir rahmettir ki, Allah onu kullarından dilediğinin kalbine koyar. Allah ancak kullarından merhametli olan kimselere merhamet eder" diye cevap vermiştir.

Peygamberimizin Müslümanların yanı sıra gayr-i müslim hastaları da ziyaret ettiği olurdu. Kendisine hizmet eden bir Yahudi çocuğunu ziyaret etmiş, ondan Müslüman olmasını istemiş, çocuk da Müslüman olmuştur. Peygamberimiz, münafıkların reisi Abdullah b. Übey b. Selûl'ü de hastalandığı zaman ziyarete gitmiştir.

Peygamberimiz kendisi hastaları ziyaret ettiği gibi sahabîlere de hasta ziyaretini tavsiye etmiştir. Hasta ziyaretlerinde hastalara dua etmiş ve moral vermiştir. Ümmetine de hasta ziyaretlerinde moral vermeyi tavsiye etmiştir. Bunların yanı sıra hastalardan tedavi olmalarını istemiştir.

Efendimiz (sas) hediyeleşirdi

Peygamberimiz hediyeleşme üzerinde ısrarla durmuştur. Hediyeleşmenin sevgiyi artırdığına dikkat çeken Peygamberimiz (sas) hem hediye alır hem de karşılığında bir şeyler hediye ederdi. Hediyeleşmenin insanları nasıl birbirine yaklaştırıp sevdirdiğini anlatmak için de: "*Hediyeleşiniz; zira hediye, kalbdeki kin ve nefreti yok eder*" buyurmuştur. Verilen hediye küçük görülmemesini ve kabul edilmesini istemiştir.

Peygamberimiz hediyeye mutlaka karşılık verilmesini tavsiye etmiştir: "*Kime bir hediye gelirse, karşılıktaki bulunsun. Verecek bir şeyi olmazsa senâda bulunsun. Kim senâda bulunursa teşekkür etmiş olur. Kim de (senâ etmez) ketmederse nankörlük etmiş olur*"

Peygamberimiz özellikle kendisine gelen heyetlere hediye vermeyi ihmal etmezdi. Bu tarz hediyelerin öneminden dolayı ölüm döşeğinde şu tavsiyede bulunmuştu: "*Size gelecek heyetlere, benim yaptığım şekilde hediye verin.*" Çünkü kendisi hediyeyle pek çok gönle girmiş ve hediyeyi İslam'ın anlatılması ve sevdirmesinde önemli bir vesile olarak kullanmıştır.

Her konuda olduğu gibi insanlarla ilişkilerin nasıl olması gerektiği hususunda da en güzel örnek olan Efendimiz'den (sas), O'nun sünnetinden, sözlerinden ve hayatından alınacak çok dersler vardır.

[1] Buhârî, İlim 30; Tirmizî, İsti'zân 28.

Temel eğitim aşamasında Hz. Peygamber'in hangi noktalar üzerinde durduğunu tespit bakımından bu üç örnek önemlidir. Çünkü, üçü de küçük yaştan itibaren Hz. Peygamber'in terbiye ve gözetimi altında bulunmuşlar. Birisi, sekiz veya on yaşında iken annesi tarafından Hz. Peygamber'in hizmetine verilen ve on yıl boyunca hizmet eden Hz. Enes'tir. İkincisi, Hz. Peygamber'in sevgili torunu Hz. Hasan'dır. Üçüncüsü ise, Hz. Peygamber'in amcası oğlu Abdullah'tır.

Hz. Peygamber'in bu nasihatleri metodu gereği bir anda değil, değişik zamanlarda verdiği anlaşılıyor.

Hz. Enes der ki: "Ben on yıl Resûlullah'a hizmet ettim. Bu müddet sırasında beni ne dövdü, ne azarladı, ne tahkîr etti, ne de bir defâcık surat astı.

Bana ilk tavsiyesi; "Verilen sırrı kimseye söyleme, güvenilir ol" demek oldu.

"Ey oğul, abdestini tam al, tâ ki koruyucu melekler seni sevsin ve ömrün bereketli olsun. Ey Enes, cenabetten guslederken iyice yıkan. Böylece yıkanma mahallinden ayrılırken günâh ve hatâlardan arınmış olarak çıkarsın. "Ya Resûlullah, iyice yıkanmak nasıl olur?" dedim. "Saç diplerini ıslat, deriyi de iyice temizle" dedi.

Ey oğul! Elinden geldikçe abdestli ol, zira kim abdestli iken ölüm gelirse ona şehitlik sevabı verilir. Ey oğul, elinden geldiğince namazı bırakma, zira böylece melekler daima sana rahmet okurlar.

Ey Enes, rükû edince ellerinle dizlerini iyice tut, parmaklarını birbirinden ayır, dirseklerini yanlarına yapıştırma. Ey oğul, rükûdan doğrulunca her uzvun tam olarak yerine gelsin. Zira Allah, kıyamet gününde, rükû ve secde arasında bellerini tam doğrultmayana nazar etmez. Ey oğul, secde edince de alın ve ellerini yere tam koy. Horozun yeri gagalaması gibi (çabuk inip kalkarak) gagalama, (secdede kollarını yere sererek) tilkilerin yatışı gibi yere serilme. Namazda sağa sola göz atmaktan sakın.

Ey oğul, evinden çıktığın zaman müslümanlardan gördüğün herkese selâm ver, böylece günahların bağışlanmış olarak eve dönersin. Ey oğul; kendi evine girdiğin zaman da kendine ve ev halkına selâm ver. Ey oğul, kimseye karşı kalbinde kötülük tutmadan sabahlamaya, akşamlamaya çalış. Zira bunda başarılı olabilirsen, hesabını çok kolay verirsin. Ey oğul, tavsiyemi tutarsan hiçbir şey sana ölümden daha sevimli olmaz.

Ey oğul, büyüklere hürmet, küçüklere merhamet et.

Ey oğul, duayı çok yap. Zira dua gelen kazaları savar. Ey oğul, işte bu benim sünnetimdir, kim benim sünnetimi ihya ederse beni ihya etmiş olur, beni ihya eden de cennette benimle olur".

Hız. Peygamber'in sevgili torunu Hız. Hasan'a "Peygamber'den ne hatırlıyorsunuz?" sorusuna, özellikle üç şeyi hatırladığı cevabını vermiştir. 1. Hız. Peygamber'le beraber gidiyorduk. Yolumuz zekât hurmalarının bulunduğu yere uğradı. Ben bir hurma alarak ağızıma attım. Bunun üzerine derhal onu ağızımdaki çıkarıp attı. Oradakilerden biri, "Niye böyle yaptınız, bir hurmayı yese de ne olurdu?" dedi. Hız. Peygamber "Biz âl-i Muhammed'e zekat helâl değildir" buyurdu. 2. "Beş vakit namazı öğrettiğini hatırlıyorum. 3. Şu tavsiyesini de hatırlıyorum: "Sana şüpheli gelen her şeyi terk et, içinde şüphe uyandırmayan şeyleri yapmaya bak. Doğru, insanın içinde güven ve huzur, yanlış ise şüphe ve huzursuzluk uyandırandır".

Amcası oğlu Abdullah da der ki: "Bir gün ben Hız. Peygamber'in terkisindeydim. Bana dedi ki; "Ey oğul, sana birkaç nasihatim var: Allah'ın emir ve yasaklarını gözet, Allah da seni gözetsin. Allah'ı gözet ki, O'nu önünde bulasın. İsteyeceğın zaman Allah'tan iste. Yardım talep edince yine Allah'tan talep et. Bil ki, eğer bütün ümmet sana yardım için bir araya gelseler, ancak Allah'ın takdîr etmiş olduğu kadar yardım edebilirler. Yine sana zarar vermek için bir araya gelseler ancak Allah'ın takdîr etmiş olduğu kadar zarar verebilirler".

**Doğmazdı kalbe iman, inmezdi arza Kur'an,
Meçhul olurdu esmâ, Levlâke yâ Muhammed!
(Sensiz cânım Muhammed)**

**Mâtem tutardı gökler, gülmezdi hiç melekler,
Mahzûndur Arş-i alâ, levlâke yâ Muhammed!**

**Feyzinle güldü âlem, gufrâna erdi âdem,
Ağlardı belki hâla, Levlâke yâ Muhammed!...**

**Sayende erdi insan Tevhîde, yoksa putlar,
Mâbûd olurdu -hâşâ- Levlâke yâ Muhammed!..**

**Şefkatli annesinden öksüz kalan yetîme,
Benzerdi sanki eşyâ, Levlâke yâ Muhammed!..**

**Gün görmeden baharlar, sislerle örtülürdü,
Zindan olurdu dünyâ, Levlâke yâ Muhammed!..**

İnler dururdu sesler, her nağme hıçkırıkdı;
Tutmuştu Arşı şevkâ, Levlâke yâ Muhammed!..

Dünyâda tek hakikat uğruna can verenler,
Bulmazdı derde kimyâ, Levlâke yâ Muhammed!..

Al kan, figan içinde te'yîd ederdi zulmû;
Binlerle kanlı sehpâ, Levlâke yâ Muhammed!..

Ali ulvi Kurucu

EĞRİ MİNARE

Abdulaziz el-Hatip

Süleymaniye Camiinin inşası tamamlanmış, ibadete açılacağı gün ilan edilmişti O gün gelince İstanbul'un her yanından insanlar bu eşsiz eserin açılışında bulunmak için şehrin bu noktasına akın etmişti Herkes hayranlıkla bu Türk mucizesini seyrediyordu Fakat bunlar arasında buldu nan bir çocuk, "Aaa şu minareye bakın nasıl eğri!" diye bağıyordu Herkes de bakıyordu ama bir eğrilik görmüyordu Çocuğun minarelerden biri için eğri dediği Mimar Sinan'a kadar ulaştı Koca mimar hemen çocuğun yanına geldi ve ona, "Yavrum hangi minare eğri göster bana" dedi Çocuk da "İşte şu" diye minarelerden birini gösterdi Mimar Sinan hemen adamlarını topladı Uzun halatları biribirine ekletip minareye bağlattı "Çekin yukarı doğru!" diye çektirmeye başladı Çocuğa da, "Oğlum, bak bu minareyi doğrultturuyorum, sen dikkat et, dosdoğru olunca haber ver" dedi Adamlar gerçekten düzeltiyormuş gibi çekiyorlardı Çocuk bir süre sonra, "Tamam, minare doğrudu" diye bağırdı İşçiler çekme işini bırakıp halatları çözdüler Başından beri olaya tanık olan Sinan'ın ustalarından biri herkesin kafasını kurcalayan soruyu Mimar Sinan'a yöneltti:

- Ulu mimarbaşımız, sen herkesten iyi biliyorsun ki, minarede eğrilik falan yok O halde niçin düzeltmeye kalkıştın?

Mimar Sinan'ın cevabı inceliğin, anlayışın, hoşgörünün simgesi idi:

- Ben bilmez miyim minarede eğrilik olmadığını Ama çocuğun kafasındaki "minare eğri" intibasını da öyle bırakamazdım Bu yönteme başvurdum ki çocuğun kafasındaki "eğri" kanaati silinsin Yoksa her yerde çocuk aklıyla minarenin eğri olduğunu söyler, sonra gerçekten eğri olduğu şeklinde bir inanç yayılırdı.

Eski zamanların birinde bir adam hayatın anlamının ne olduğunu merak etmiş. Kendi bulduğu cevapların hiçbirisi ona yeterli gelmemiş. Başkalarına sormaya karar vermiş. Aldığı cevaplar tatmin etmemiş.

Mutlaka bir cevabı olmalıdır diyerek yılmadan sormaya devam etmiş. Köy köy, kasaba kasaba, ülke ülke dolaşmış. Zaman akıp geçmiş. Umudu tükenmeye başlamışken gittiği köylerden birinde, konuştuğu kişilerden biri:

- Şu karşı dağları görüyor musun? Orada yaşlı bir bilge yaşar. İstersen ona git. Belki o senin aradığın cevabı biliyordur. Sana söyler.

Adam yola koyulmuş. Uzun ve zorlu bir yolculuk geçirmiş. Nihayet bilgenin yaşadığı eve ulaşmış. Kapıyı çalmış. Bilge adamı evine davet etmiş. Hal hatırdan sonra bilge adama ne için geldiğini sormuş. Adam hayatın anlamının ne olduğunu sormuş.

Bilge adama demiş:

- Sana bunun cevabını söylerim. Cevabını söylemeden önce bir sınavı tamamlaman gerekiyor.

Adam bu öneriyi kabul etmiş. Bilge adama bir çay kaşığı vermiş. Çay kaşığına zeytinyağı doldurmuş ve adama demiş:

- Şimdi evin dışına çıkıp, bahçede bir tur at. Sonra buraya gel. Zeytinyağını dökmemek şartıyla. Bir damlası dahi dökülürse sana cevabını veremem.

Adam gözü çay kaşığında pür dikkat bahçeyi turlayıp bilgeye dönmüş.

Bilge:

- Kaşıkta yağ eksilmemiş. Bahçede neler gördün, demiş.

Adam şaşkın.

- Kaşığa dikkat etmekten bahçeyi farketmedim, demiş.

- Şimdi tekrar bahçeye çıkıp kaşık elinde bir tur at. Bu sefer bahçeyi inceleyip gel.

Adam tekrar bahçeyi turlamak için çıkmış. Ve bahçenin büyüleyici güzelliğine hayran kalmış. Geri geldiğinde bilge sormuş:

- Bahçede neler gördün?

Adam bilgeye bahçenin güzelliği karşısında büyülendiğini, bahçeye hayran olduğunu anlatmış.

Bilge gülümsemiş ve eklemiştir:

- Kaşıkta bir damla bile yağ kalmadı. Hayat senin bakış açınla anlam kazanır. Sadece bir noktayı görürsen, hayatın akıp gider ve sen farkına bile varamazsın. Görebileceğin güzelliklerin tam ortasında hayatını yaşarsın. Akıp giden zamanın gözünde bir anlam kazanır. Hayatın anlamı senin bakış açında gizlidir.